

ved ikke å komme fort nok fram på hjul, kunne man lære seg langmodighetens glede ved å gå.

Min yrkesfelle, Martin Stokken, vil sikkert tilgi at hans navn bringes inn i disse betraktninger. Men blant meget annet har Stokken også vunnet Birkebeinerrennet; en ferd over flyer og fjell på 55 kilometer. Jeg spurte Stokken hvorledes han likte turen, som for hans vedkommende tok 3½ time. Jo, man får tenke mye på en slik tur, sa Stokken.

Så mye får man ikke tenke ved å gå til kontoret, og dype tanker blir det kanskje heller ikke. Men man kan da reflektere over vær og vind, priser og lønninger og over hvilken tidsregning tårnuret på Ilen kirke bekjenner seg til. Dessuten ser man meget når man går. Allerede den romerske keiser Hadrian anså gang som den overlegne reisemåte for den som skulle gjøre iakttakelser. For ordens skyld må det likevel tilføyes at reisealternativene var andre i Hadrians tid.

Men tross alt er det vesentlige: Man går, og gleder seg ved det. For det er ikke bare de mer avanserte fotturer på vidder og høgfjell som gir utbytte. De tilhører da heller ikke hverdagslivet, men forholder seg til kontor-turen som julekvelden til en alminnelig mandag. Likevel turde det vel være slik, at finner man ikke fornøyelse i hverdagsgangen, så vil man heller ikke få den sanne glede av langturen. For som ellers i livet må man bygge det store på det små.

KOLBJØRN LIEN
MAGNE HAAVE

Inj felkar

Ovafor den vakre Liagrenda i Selbu, der hvor storskogen begynner, ligger det vakre nybrottsbruket Granli. Her bor Halvard og Inga og sønnene Bardo og Iver.

Hva var vel mere naturlig enn at vi fant Halvard i stallporten den kvelden vi besøkte ham for å slå av en liten prat. Hestkar'n Halvard i sitt rette miljø.

66 år er vel ingen alder i dag, men allikevel — at 66-åringen skal få deg til å tro at det er 20-åringen du har foran deg, er det vel ingen mening i. Vel, det er av de ting du må finne deg i når det gjelder denne 60-åringen. Firskåren, spenstig i alle vendinger, brunbarket, kvikk i replikken og kåt i latteren er bare noen få av de mange inntrykk som stråler mot en fra denne sunne skogskaren. En kan spørre seg sjøl hva det er som gjør at det er mulig for noen mennesker å holde på en slik naturlig ungdommelighet. Et dekkende svar finnes vel neppe, men noe av hemmeligheten ligger vel i dette med et lett, godt humør.

— Jeg kjørte mange turer med hest før jeg ble konfirmert, forteller Halvard. — Du vet, den må tidlig krøkes som krok skal bli.

Foruten det daglige gardsarbeide med hesten, ble det mange turer til marka etter høy og ved. Det var på disse turene en liksom fikk lære seg å handtere tømmene, da. Veglaust var det over alt den gangen. Det å ferdes med hest og vogn ute i terrenget var så sjølsagt at en tenkte ikke over det en gang.

Før disse skogsvegene og setervegene ble bygd, var det jo slik at det første stykket av vegen inn i fjellet ofte var det verste å

Halvard Lilleøen

ferdes i. Her hadde du blautmyrene og de store bekkene, mot lenger aust mere rabber og tørrlende.

— Hvor lenge har du fungert som godsroute for turistforeninga da, Halvard?

— Ja, det har nok stått på en 20 år det nå.

— Det har vært mang en hard tur?

— Ja, mang en hard tur og mang en fin tur. Så vidt jeg vet, er det bare en gang at jeg har vært nødt til å snu. Det var østpå Tyskjølen at nysnøen la seg i sledemeiene slik at det sa helt stopp.

— Du har sikkert vært ute i snøfokk flere ganger. Er det tilfelle at hesten tar seg fram om sikten forsvinner?

— Ja, hesten finner vegen, du må stole på hesten, uten det kan du være ferdig mann. Hesten har redda meg mange ganger. Jeg holder sjelden tømmene på slike turer. Hesten går så mye bedre når han føler seg fri. Er været slik, så går jeg på ski, og da foran hesten.

— Det er vel forskjell på hester også?

— Ja, det er det, men jeg tror at de fleste hester kan lære seg å bruke truger, bare kar'n bruker fornuft.

— Hva mener du med å bruke fornuft?

— Jo, du må ta deg tid slik at hesten får prøve seg fram. Viser du sjøl ro, så virker dette på dyret. Og så må du aldri finne på å slå hesten, det kommer det lite godt ut av.

— Husker du noen riktig dramatisk Stormo-tur?

— Ja, det er vel ingen ting å fortelle. — Det måtte bli den gangen jeg starta fra heimen kl. 9.00 og var under tak utpå Moåm først kl. 24.00. Det var hardtur. Hadde du sett oss da vi starta ut fra heime den morgenen, ville du aldri trudd at det gikk an å ta seg fram de 3 milene til Stormoen. Snøen nådde opp på sidene på hestene her nede i heimhaugene. Da vi kom på høgast Buvora, trudde jeg det sa stopp. Forbi Kroksjøen gikk det til botns. Det var da ingen annen råd enn å sette igjen lasset og ta bare laushestene resten

av stykket. Da vi passerte over bekken like bortom vollkanten, forsvant hesten helt for meg, ikke øra en gang stakk opp. Kl. 21.00 var vi framme ved husa, som da var helt nedsnødd.

Før jeg lar Halvard fortelle seg ferdig, vil jeg gjøre oppmerksom på at det som nå følger, er typisk for hestkar'n Halvard.

— Det første jeg nå måtte gjøre var å få hesten i hus, slik at han ikke fikk frost i seg. Du skulle ha sett meg da jeg omsider kom nedover fonna fra vasshølet med ei full bøtte i hver hand. Det hadde isa litt på skavlen slik at skia skaut unna, og der strauk jeg over ende med det dyrebare vatnet. Det var tussi å manne seg oppatt da — blautar enn jeg fra før var, vart jeg også. Klokka var akkurat tolv da jeg hadde måket meg ned slik at jeg fikk tak i dørklinka. Jeg sov uvogga den natta.

— Jeg har hørt fortalt at du kjørte til Meråker over fjella på vinterføre, er det sant?

— Ja, det har hendt to ganger, det. Den ene gangen kjørte jeg med travhest og sulky på hardskaren. Du snakke om trivelig tur. Det eneste jeg møtte på turen var rein og ryper. Snøen var så hard og fin som stuegolvet. Jeg brukte 12 timer fra stallporten heime og til Kjerringåsen ved Fossvatna — nord for Kopperåa, enda jeg rasta 2 ganger og tok flere avstikkere fra den rake veglina. Ja, jeg var til og med opp i toppen både på Sprøyten og Nautfele. Turen var på langt borti 7 mil.

Den andre gangen var da han lå på tømmerkjøring for Meraker Bruk inni Torsbjørkdalen. Sekretæren ringte og bar seg fordi han ikke fikk fram maten til Stormoen i rett tid. Uten annen proviant enn høy og havre til hesten og litt mat til seg sjøl, dro Hallvard med tømmerdoningen uten lass over fjellet til Stormoen, hvor han hadde stallrom og stolte på at det var noe mat i huset. Uhellet ville at før denne påsken hadde en kar brutt seg inn på flere hytter i disse fjellstrøk. Etter at Halvard hadde stelt med hesten på Stormoen, og skulle finne mat til seg sjøl, var alt han fant noen tørre kjeks. Det ble heller smal og tørr kost. Dagen derpå dro han så til bygds over Høgfjellet, og etter en hviledag for hesten og seg sjøl, var Halvard på farten igjen. Fredag før Palmesøndag møtte han sekretæren, og da var provianten på plass.

Et dystert minne fra en av de mange sommerturer til Stormoen er den gang da Halvard måtte kjøre til bygds med en kjent håndverker som døde på Stormoen. Halvard ordnet seg på beste måte med den kjøredning han hadde og stod på farten for å dra over veglaust fjell. Snekkerne som beredvillig hadde ordnet med kiste, ble av avdødes sønn spurt om hva han skyldte for arbeidet. Halvard grep da inn og sa: I dag er det han i kista som føres heim. I måra kan det verra ein tå oss. Her ska ingen ta imot betaling. Så dro Halvard alene avsted med den dyrebare last, mens avdødes sønn tok snarste veg til bygds for å skaffe sykebil fra Trondheim. Til avtalt tid, mange timer seinere, var den dystre kjøretur slutt og sykebilen slapp å vente lenge.

Det er slike ting som skaper tillit og gjør at en stoler på en mann som Halvard.

Ja, Halvard har mye å fortelle, for han har opplevd mye. Mye slit med bruing over flomdigre elver, trugeslit i blautmyr og med rykende gamper i meterdjup osksnø oppi Feldal'n.

Men til tross for dette slitet, og med all respekt for det, er det noe annet en sitter igjen med etter en kveldsprat med Halvard. Det er den sunne, livsglade fjellkaren og hestkaren Halvard med de rene trekk og glimtet i øyet, som gjør at den mørke høstkvelden i kjøkkenet på Granli vil bli et lyst minne.

REIDAR JØRGENSEN

Trondhjems Turistforening som forlegger

Fra mitt arbeide i TT som sekretær, styremedlem, viseformann og formann, husker jeg at ordet kapital var stadig fremme i debattene. For oss stod begrepet kapital bare i betydningen lånekapital. Riktignok måtte vi hvert år legge fram vår status for medlemmene, og der figurerte jo TT som litt av en kapitalist. Men den gangen, som nå, var det bruk for et større kontantutlegg til investering, og det var alltid spørsmål om lån. Slik var det også da planene om en nett, liten Fjellflora, myntet på den «gemene», men naturglade fjellvandrere, begynte å ta form i 1949. Hvordan det ble ordnet den gang, får bli en intern sak, men etter tre års forarbeide så da FJELLFLORA dagens lys i 1952. Det kunne være fristende å bruke litt plass på bokens og foretagendets historie, men kort fortalt kan vi i dag slå fast at boken øyensynlig — for å bruke et forslitt uttrykk — har fylt et lenge følt savn. Det har vært til glede og oppmuntring for meg som fikk æren av å stå som forfatter ved siden av professor Olav Gjærevoll og illustratøren, fru Dagny Tande Lid, å konstatere at boken er blitt en familiebok, til glede både for ung og gammel, akkurat slik vi tenkte det da vi planla prosjektet. Gledelig har det også vært å konstatere at svenskene setter pris på sin utgave, at finnene også fant den formålstjenlig i sitt land, at den engelske utgave som kom for et par år siden, er utsolgt og at islendingene har vist interesse for en utgave på sitt språk.

Ikke så rart at dette første forlagsforetagendet ga mersmak, og at smaken gikk i retning av en pendant til FJELLFLORA — en